



*Катовицький економічний університет
(м. Катовіце, Республіка Польща)*

*Дрезденський технічний університет
(м. Дрезден, Німеччина)*

*Вищий інститут міжнародної комерції
(м. Дюнкерк, Франція)*

*Університет INHOLLAND
(Королівство Нідерланди)*



**УКРАЇНО-ПОЛЬСЬКА ПРОГРАМА З
ФІНАНСІВ І СТРАХУВАННЯ**



МАТЕРІАЛИ

**V Міжнародної
науково-практичної
конференції**

*«Формування єдиного
наукового простору Європи
та завдання економічної науки»*

**23–24 квітня 2013 р.
Тернопіль**

Skrzypek Elżbieta	Uwarunkowania i metody pomiaru kapitału intelektualnego	154
Анохіна К. О.	Аналіз підходів щодо вимірювання ефективності використання нематеріальних активів	156
Бичкова Н. В.	Корпоративна фінансова архітектура в системі вартісно-орієнтованого управління	158
Внукова Н. М.	Актуальні питання оцінки стану інтелектуальної власності фінансових установ України	160
Гринюк К. Б.	Новітні методи боротьби за інтелектуальний капітал ТНК	162
Колесніков А. П.	Проблеми реалізації інноваційного потенціалу підприємств	164
Крикунова В. М.	Чинники формування і розвитку людського капіталу підприємства	166
Мачуга Н. З.	Вплив практичного досвіду на отримання якісних медичних послуг у лікувальних закладах України	168
Мельничук Д. П.	Людський капітал та якість життя населення: європейські цінності в епіцентрі уваги української економічної науки	170
Пазина К. С.	Развитие и оценка инновационного потенциала персонала	172
Пастушенко А. О.	Оценка роли нестандартных форм занятости в обеспечении качества трудовой жизни	174
Савчук Л. І., Цебрій Р. І.	Інтелектуальна складова потенціалу підприємства: проблеми ефективного використання в Україні	176
Собко О. М.	Удосконалення методики економічної діагностики інтелектуального капіталу підприємства в умовах «економіки знань»	178
Фролов С. М., Білопільська О. О.	Корпоративна соціальна відповідальність виробників споживчих товарів	182

Секція 3

Контролінг на підприємстві: ефективність і механізм реалізації

Барановська В. Г.	Практичні аспекти впровадження оперативного контролінгу в комерційних банках	185
Білан О. С.	Формування системи інвестиційного контролінгу на підприємстві: поняття і принципи побудови	187
Кінаш І. П.	Контролінг як стратегічний напрям розвитку закладів охорони здоров'я в Україні	188
Лях О. О.	Фактори впливу на організацію контролінгу на підприємстві	190
Ляхович В. О.	Контролінг інноваційних процесів підприємств	192
Ляхович Л. А.	Формування системи інвестиційного контролінгу на підприємстві	194
Однотелик В. І.	Фінансовий контролінг – ефективна підсистема управління підприємством у період фінансової кризи	196
Сарай Н. І.	Механізм контролінгу в системі прийняття управлінських рішень	198

Секція 4

Розвиток підприємства: проблеми та шляхи забезпечення

Iarmolovych Daria	Einflussfaktoren für Schwankungen im Transitverkehr des Landes	201
Берницька Д. І.	Шляхи активізації розвитку малого підприємництва в українських реаліях	203
Бойчик І. М.	Роль нематеріальних ресурсів і нематеріальних активів у забезпеченні конкурентоспроможності переробних підприємств	205
Вашків О. П.	Інституційні аспекти розвитку українських підприємств	208
Ведмідь Н. І.	Параметризація розвитку санаторно-курортних і оздоровчих підприємств	211
Винярська М. Д.	Маркетинговий потенціал як інструмент оцінки підприємства	214
Гайда Ю. І.	Збереження лісових генетичних ресурсів як необхідна умова сталого лісового менеджменту	216
Галько Л. Р.	Бенчмаркінговий підхід в управлінні підприємством	219
Грановська В. Г., Савченко М. В.	Інноваційні засади розвитку аграрних підприємств	222
Гринчуцький В. І.	Основні принципи формування системи цілей стратегії підприємства	224
Гроєул В. А., Филипенко О. М.	Особливості структуризації ресурсного потенціалу підприємств торгівлі	226
Груб'як С. В.	Мотиваційні та правові аспекти забезпечення ефективної діяльності газорозподільних підприємств	228
Гуцал І. С., Сеньковська О. С., Семотюк Л. Р.	Роль банків у розвитку малих та середніх підприємств України	230
Дороніна М. С., Білокопенко Г. В.	Міждисциплінарний чи трансдисциплінарний підходи до діагностування розвитку соціально-економічного потенціалу виробничої організації	232
Єтунов Ю. А.	Основні вимоги до побудови дієвої системи планування діяльності підприємства	234
Ємельянов О. Ю., Петрушка Т. О.	Векторний підхід до моделювання параметрів економічного розвитку підприємства	236
Жибак М. М.	Удосконалення інфраструктури аграрного ринку: необхідність і вектори реалізації	238
Комар Н. Г.	Реструктуризація підприємств: сутність і необхідність здійснення	240
Костецька Н. І.	Розвиток хлібопекарських підприємств в Україні: проблеми і перспективи	242
Костецький Я. І.	Диверсифікація аграрних підприємств	244

Ю. І. Гайда,

д. р. с.-г. наук, доцент, доцент
кафедри міжнародних фінансів,
Тернопільський національний
економічний університет**Збереження лісових генетичних ресурсів як необхідна умова сталого лісового менеджменту**

Одним із шляхів імплементації принципів сталого розвитку в лісове господарство є сертифікація лісів [3; 7]. Лісова сертифікація покликана забезпечити створення умов збалансованого вирішення економічних, екологічних та соціальних питань у лісовому секторі. Сертифікація лісів окремого підприємства забезпечує для нього вигідніші передумови завоювання місця на ринку деревини чи виробів із неї, у тому числі на міжнародному. Такий сертифікат засвідчує, що на даній території управління лісами і господарювання в них здійснюється з дотриманням критеріїв невиснажливого (сталого) лісового менеджменту [3; 4; 5].

У 1994 р. були схвалені пан-європейські критерії та індикатори невиснажливого лісового менеджменту. Впродовж наступних восьми років список і суть критеріїв були вдосконалені та схвалені на зустрічі експертів у Відні в 2002 р. Список критеріїв сталого лісового менеджменту включає 6 позицій:

Критерій 1: Підтримка і асигнування збільшення лісових ресурсів і їх внеску в глобальний цикл вуглецю.

Критерій 2: Підтримка стійкості лісових екосистем.

Критерій 3: Підтримка і посилення продуктивних функцій лісу (деревної і недеревної продукції).

Критерій 4: Підтримка, збереження і асигнування збільшення біологічної різноманітності лісових екосистем.

Критерій 5: Підтримка і асигнування посилення захисних функцій у лісовому менеджменті (особливо ґрунту і води).

Критерій 6: Підтримка інших соціально-економічних функцій і умов.

У 1999 р. запропоновано загальноєвропейську схему сертифікації лісів (Pan-European Forest Certification Scheme – PEFC), яка багатьма країнами була взята як каркас для розробки національних схем сертифікації (наприклад, Австрією, Бельгією, Чехією, Данією, Фінляндією, Францією, Німеччиною, Латвією, Норвегією, Іспанією, Швецією, Швейцарією, Великобританією) [9]. Станом на серпень 2003 р. за цим стандартом було сертифіковано понад 48 млн. га лісів

в країнах Європи. На той же час за принципами і критеріями іншої конкуруючої глобальної схеми сертифікації лісів (Forest Stewardship Council – FSC) сертифіковано понад 25 млн. га лісів у 25 європейських країнах.

Експерти FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations) вважають, що загальноєвропейський процес сертифікації лісів є єдиним регіональним процесом, який враховує діяльність зі збереження генетичного розмаїття, адже 4-й критерій сталого менеджменту вимагає здійснення заходів зі збереження біологічного різноманіття на екосистемному, видовому і генетичному рівнях. Безпосередньо стосується генетичних ресурсів індикатор 4.6 «Території, які управляються для збереження і використання лісових генетичних ресурсів (методами *in situ* і *ex situ*) та території, які управляються для виробництва насіння» [2]. Подібні за суттю принципи і критерії, передбачені сертифікацією за FSC системою – принцип 6 (критерій 6.3), принцип 10 (критерій 10.3) [8]. Хоча варто зазначити, що через неузгодженість визначень та національних методик інвентаризації і моніторингу генетичних ресурсів інколи складно здійснити адекватну оцінку компоненти збереженості генетичної мінливості в системі сертифікації лісів.

В Україні системні та масштабні роботи з відбору і збереження цінного генетичного фонду лісових деревних порід розпочалися у 1983 р. Державним комітетом СРСР з лісового господарства на основі «Положень о выделении и сохранении генетического фонда древесных пород в лесах СССР» [6]. Протягом наступних років роботи зі збереження лісових генетичних ресурсів продовжувалися, однак їх інтенсивність дещо знизилася. Здійснювалися як локальні, так і регіональні інвентаризаційні, атестаційні дослідження, унаслідок чого частина об'єктів забраковувалася. На їх заміну створювалися і відбиралися нові об'єкти. Найбільш актуальні дані (за матеріалами Укрдержліснасінспекції) про стан всеукраїнської мережі об'єктів генозбереження відображені в Програмі розвитку лісонасінної справи в Україні у 2010–2015 рр. [1]. Так, станом на 01.01.2010 р. у лісах державного лісового фонду України було відібрано 3296 площових дерев, 22061,3 га лісових генетичних резерватів, 2036,2 га площових насаджень, 14889 га постійних лісонасінних ділянок, 969,5 га лісонасінних плантацій.

Детальне дослідження мережі об'єктів цінного генофонду лісових деревних порід, яке здійснювалося нами в 2001–2011 рр. у західному регіоні України засвідчило, що не всі лісгосподарські підприємства здійснюють заходи зі збереження лісових генетичних ресурсів. Однак, усі вони в майбутньому будуть охоплені процесом лісової сертифікації, тому потрібно уже зараз розпочинати на кожному лісовому підприємстві імплементацію чинних в Україні нормативно-правових актів, які регламентують діяльність зі генозбереження видів лісової флори, у тому числі опрацьованої нами «Концепції збереження та невиснажливого

використання лісових генетичних ресурсів в Україні» (2011 р.) і «Положення із виділення та збереження та сталого використання генетичного фонду лісових деревних порід в Україні» (2011 р.).

Література

1. Галузева програма розвитку лісонасіннєвої справи на 2010–2015 рр. – Затверджено наказом Держкомліс України від 26.02.2010., № 47.
2. Ковалишин В. Р. Особливості національної лісової політики щодо екологічної сертифікації лісів України / Ковалишин // Науковий вісник НЛТУУ. – 2004. – Вип. 14.2. – С. 123–128.
3. Кравець П. В. Критерії та індикатори сталого управління лісами / П. В. Кравець, П. І. Лакида // Наук. вісник НЛТУУ: зб. наук.-техн. праць. – Львів, 2002. – Вип. 12.7. – С. 146–158.
4. Критерії та індикатори сталого розвитку лісової галузі України. Методичні рекомендації з питань ведення управління лісовим господарством / За ред. акад. УААН О. І. Фурдичка. – К.: Нора-прінт, 2003. – 138 с.
5. Лавров В. В. Потенційні шляхи, етапи та реальні умови розвитку лісової сертифікації в Україні / В. В. Лавров, Г. В. Бондарук // Лісівництво і агролісомеліорація. – Харків: «С.А.М.», – 2004. – Вип. 105. – С. 32–38.
6. Положение о выделении и сохранении генетического фонда древесных пород в лесах СССР. – М.: Гослеса СССР, 1982. – 22 с.
7. Фурдичко О. І. Ліс у степу: основи сталого розвитку / О. І. Фурдичко, Г. Б. Гладун, В. В. Лавров. – К.: Основа, 2006. – 496 с.
8. Forest Stewardship Council / Web pages. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.fsc.org
9. Pan-European Forest Certification Scheme / Web pages. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pefc.org

УДК 338.24:65

Л. Р. Галько,

канд.ekon.наук, доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій, Тернопільський національний економічний університет

Бенчмаркінговий підхід в управлінні підприємством

Для реалізації цілей стратегічного розвитку підприємства необхідно забезпечити постійне підвищення рівня його конкурентоспроможності. Найбільш ефективним способом досягнення передових ринкових позицій на основі впровадження якісних та кількісних змін у діяльність підприємства виступає бенчмаркінг. Саме він дозволяє ґрунтовно оцінити внутрішні процеси, порівняти їх із конкурентами, виявити диспропорції у формуванні бізнес-процесів та розробити ефективні заходи щодо забезпечення стратегічних позицій підприємства на галузевому ринку.

Технологія бенчмаркінгу направлена на розвиток та використання нових підходів до управління, забезпечуючи єдність економічного простору ведення бізнесу, конкурентних переваг та галузевих факторів успіху підприємства. Лише при такому підході підприємство зможе досягти успіху в умовах інтенсивної конкуренції.

При цьому слід чітко розмежовувати бенчмаркінг та промислове шпигунство. Бенчмаркінг завжди ґрунтується на принципах добросовісної конкуренції, відповідає етиці бізнесу та передбачає складний механізм реалізації. Основне завдання підприємства при цьому полягає в адаптації передових знань і принципів діяльності конкурентів, що сприяє збільшенню прибутковості, скороченню витрат, оптимізації стратегічних орієнтирів діяльності та пошуку потенційних резервів подальшого зростання.

Промислове шпигунство передбачає більш вузький масштаб завдань, націлених на одержання комерційної таємниці підприємства незаконними шляхами та використання її як інструменту випередження галузевого конкурента. Прихованою формою поширення внутрішньої комерційної інформації конкурентів є неусвідомлене повідомлення колишніми працівниками даних щодо стану та перспектив розвитку підприємства. За статистикою, лише 10 % співробітників українських підприємств дійсно знають, що таке комерційна таємниця, і ще приблизно 10 % свідомо продають інформацію. Решта 80 % не повною мірою розуміють важливість цієї інформації, яку вони надають майбутньому працевлаштуванню [3].